

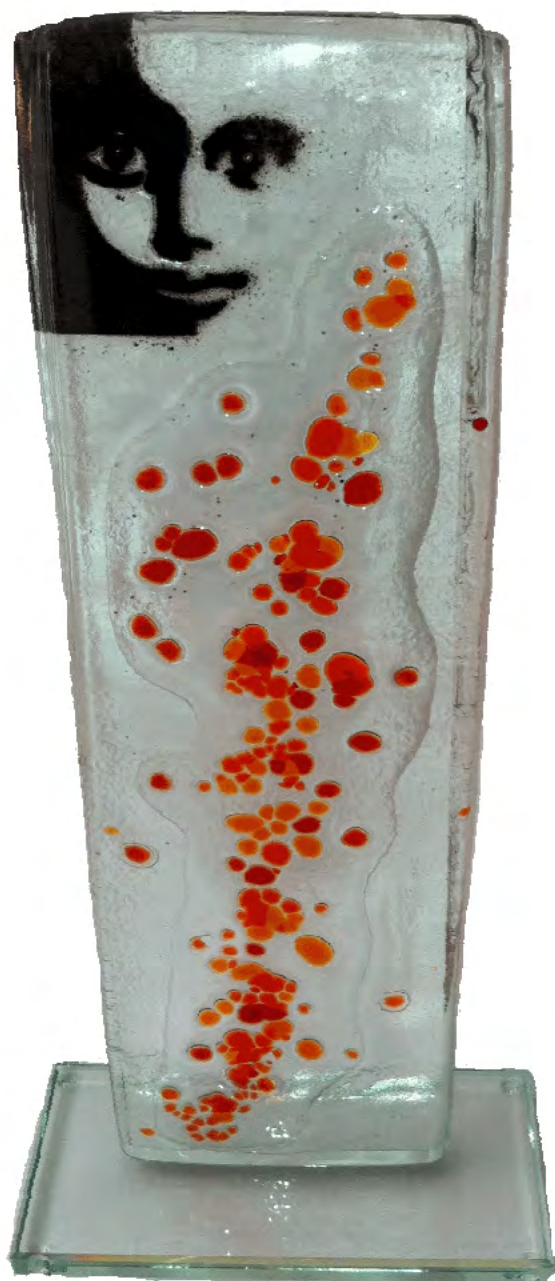

ALA LÁ

CONSERVATORIO PROFESIONAL DE MÚSICA DA CORUÑA

nº 6 xuño 2014

Premio solidario da ONG "Tierra de Hombres"

E.D.L.G.

EQUIPO DE DINAMIZACIÓN
DA LINGUA GALEGA
DO CONSERVATORIO
PROFESIONAL DE
MÚSICA DA CORUÑA

Uxía Vilar Pazos
Mª Carmen Ruíz Gámez
Antonio Facal Rivas
Abel R. Sánchez Sánchez

Deseño e Maquetación:
Abel R. Sánchez Sánchez

Edita:
Conservatorio Profesional
de Música da Coruña

Imprime:
Gráficas Orzán, S.L.

Depósito legal: C-2876-2010
I.S.S.N.: 2172-0940

- 2 Saúdo do director *Jesús López Prado*
- 3 Anpa Mifasol *Ana Marquina Torres, Mª Isabel Rubio García,
Mª Alba López Barreiro e Mónica Lodeiro Alonso*
- 6 A Big-band *Pepe Evangelista Ventura*
- 9 A década dos metais *Javier López Sánchez*
- 11 O tamaño sí importa *Beatriz Pérez Peiró*
- 13 Os cantos de berce tradicionais (II) *Manuel Rico Vereá*
- 19 Intercambio co conservatorio de Garches *Mateo Arnaiz Rodriguez
Mª Juncal Diago Ortega*
- 21 A Nosa viaxe a Belfort *Mariña Fernández Cao*
- 24 Caderno para Sofía *Fernando Vázquez Arias*
- 25 Carta *Familia Salido Herba*
- 27 Homenaxe a Rosalía Mera *Rosa Mª Rodríguez García*
- 32 "O Trasnó", conto musicado *Uxía Vilar Pazos*
- 36 Conto musicado e danzado "O Monte" *Mª Carmen Ruíz Gámez*
- 39 O recuncho da creatividade

SAÚDO DO DIRECTOR

Este sexto número da revista ALALÁ segue sendo un foro onde todos os membros da nosa Comunidade Educativa poden participar.

En primeiro lugar, quero facer referencia a diversas actividades complementarias e extraescolares feitas polo noso Conservatorio que fan del un referente musical na nosa comunidade:

As semanas musicais, os intercambios con outros centros tanto da nosa comunidade como do extranxeiro, as actuacións de distintos departamentos en colexios da nosa cidade, os encontros de música de cámara, a organización de distintos cursos de interpretación impartidos por prestixiosos músicos, os recitais de fin de grao profesional, o concurso de solistas que segue tendo unha gran acollida por parte do alumnado, os actos que conmemoraron o día das Letras galegas, a semana solidaria por Filipinas en colaboración con UNICEF na que participaron todas as agrupacións do Centro, a participación no III festival “Arte pola igualdade” organizado pola Secretaría Xeral de Política Lingüística e a Xefatura Territorial de Educación celebrado o 22 de maio no Teatro Colón, no que colaboraron os alumnos do C.E.E. María Mariño con programa de man deseñado polo I.E.S. Leixa de Ferrol, foi tamén un acontecemento importante, onde ademais dos alumnos do María Mariño, participaron 5 alumnos de necesidades educativas especiais que están matriculados no noso

Centro e a banda xuvenil. Neste curso organizouse o pasado 11 de maio, dentro da semana de conmemoración das letras galegas, o primeiro festival de bandas no que participaron as tres agrupacións do conservatorio. Dito acto tivo lugar nos xardíns do centro e contou con unha gran afluencia de público (máis de 500 persoas).

En segundo lugar, quero resaltar o gran traballo que vén desenvolvendo o Claustro de Profesores, e a súa implicación en todas as actividades organizadas. Froito disto, é a creación este curso da Big-band do conservatorio que fixo a súa presentación oficial o pasado 30 de abril (día internacional do Jazz), dirixida polo noso compañeiro Pepe Evangelista e na que contamos coa colaboración do prestixioso músico Roberto Somoza.

En terceiro lugar, quero dar as grazas a todos os membros da comunidade educativa que dalgunha maneira colaborastes nos proxectos realizados neste curso, e participastes na elaboración desta sexta edición da revista ALALÁ, e , en especial aos membros do Equipo de Dinamización da Lingua Galega, a ANPA Mifasol, a todos os directores das agrupacións, á nosa coordinadora de Grao Elemental e aos demais membros do Equipo Directivo. Quero resaltar neste apartado o premio solidario que nos concedeu a ONG “tierra de hombres” na gala do seu X aniversario.

Pero a última liña deste editorial é para a memoria da nosa compañeira Elena Segura. Sempre estarás no noso corazón Elena, nunca te esqueceremos.

Jesús López Prado

ANPA MIFASOL

CMUS Profesional da Coruña

Ana Marquina Torres (presidenta)
Mª Isabel Rubio García (vicepresidenta)
María Alba López Barreiro (secretaria)
Mónica Lodeiro Alonso (tesoureira)

PRESENTACIÓN

No mes de xuño do ano pasado tivo lugar a creación da Asociación de Nais e Pais de alumnos do Conservatorio Profesional de Música da Coruña, ANPA MIFASOL CMUS Profesional da Coruña, como resultado das conversas mantidas entre nais e pais con profesores do Centro expresando as súas preocupacións e os seus intereses.

O mércores 9 de outubro, na Aula de Conxunto Instrumental, ás 19:00h. tivo lugar a primeira Asemblea Xeral Extraordinaria de carácter informativo. Nela presentouse a Asociación, explicando tanto o seu proceso de creación como as súas finalidades e obxectivos. A partir dese momento, comezaron a formalizarse as primeiras inscricións como socios do ANPA que se foron incrementando ao longo de todo o curso.

Tal e como figura no artigo 2 dos estatutos do ANPA MIFASOL, esta Asociación terá as seguintes finalidades:

- Asistir ás nais, pais ou titores en

todo aquilo que concirne á educación dos seus fillos ou pupilos.

- Colaborar nas actividades educativas do Centro.
- Promover a participación das nais e pais dos alumnos na xestión do Centro, mediante os órganos previstos ao efecto na lexislación vixente.
- Facilitar a representación e a participación das nais e pais dos alumnos no Consello Escolar do Centro e nos seus órganos colexiados.
- Promover todo tipo de actividades encamiñadas á formación integral dos alumnos, e desenvolvemento dos usos e hábitos democráticos da súa personalidade.
- Promover actividades encamiñadas á formación das nais e pais e a súa integración no proceso educativo.

Así como calquera outra que, no marco da normativa que se refire, sexa acollida dentro dos seus respectivos estatutos. Tales como:

- Estimular a participación das nais e pais de alumnos na programación da ensinanza mediante o órgano colexiado correspondente.
- Fomentar as relacións de cooperación do Centro con outros establecementos escolares e cos sectores sociais e culturais do contorno.

- Promover a efectiva igualdade de dereitos de todos os alumnos do Centro sen discriminación por razóns socioeconómicas, ideolóxicas, confesionais, raza ou sexo.
- Promover actividades formativas, culturais e de estudo.
- Promover reunións de colaboración de nais e pais con profesores e procurar as boas relacións entre eles.

Estas finalidades do ANPA falan da importancia da nosa participación; formar parte do ANPA no é obrigatorio, pero si é moi desexable.

As familias que formamos parte da Asociación pagamos unha cota anual e nos convertemos así en socios. Os socios temos dereito a decidir e formar parte dos órganos da Asociación e, o orzamento do ANPA destínase integramente en beneficio de todos os socios mediante diferentes medios:

- Descontos nas cotas de inscrición dos diferentes cursos, organización e celebración de concertos, xornadas e conferencias, así como exposicións e outras actividades culturais.
- Posta en marcha de sistema de préstamo de libros, partituras e outros materiais de interese, así como dun servizo de intermediario na compra-venda de instrumentos de segunda man.
- Apoio e colaboración co noso

Centro (CMUS Profesional de A Coruña), posibles experiencias de intercambio e relacións con outros centros.

Estas e calquera outra actividade proposta polos socios do ANPA e/ou persoal do Centro (CMUS Profesional de A Coruña), sempre que corresponda coas finalidades anteriormente mencionadas, será obxecto de estudo e análise para a súa posible posta en marcha e por suposto, todas as ideas son ben acollidas.

ACTIVIDADE

Agora, fai un ano dende que comezamos a nosa actividade do noso primeiro curso, e estas son as actividades desenvoltas ao longo deste curso 13-14:

- 1ª Asemblea Xeral Extraordinaria de carácter informativo
- Adicación dun día semanal de atención ao público no local do ANPA
- Curso de corda: violín e viola
- Curso de vento metal: trompeta, trombón, tuba e trompa
- Curso de clarinete
- Colaboración co Centro na organización do I Festival de Bandas
- Colaboración co Centro na asistencia ao Certame "No bico un cantar" en Celanova
- Reunións co equipo directivo na procura da viabilidade do Banco de Libros.

De cara aos próximos anos e concretamente ao próximo curso 2014-15, están previstas as seguintes actividades:

- Celebración da correspondente Asemblea Xeral ao principio do curso.
- Adicación dun día semanal de atención ao público no local do ANPA.
- Posta en marcha dun servizo de préstamo e intercambio de libros, Banco de Libros, e dun servizo de intermediación na adquisición e venda de instrumentos de segunda man.
- Concurso do deseño do logotipo do ANPA MIFASOL.
- Organización de novos cursos, concertos, xornadas e conferencias.
- Colaboración co Centro na organización do II Festival de Bandas.
- Colaboración co Centro noutras actividades.
- Reunións co equipo directivo segundo as necesidades e intereses amosados polos socios do ANPA eos calquera tema de interese planteado polo propio Centro.

O Conservatorio CMUS Profesional de A Coruña somos un Centro grande, integrado por uns 700 alumnos; deberíamos ser capaces de formar un gran ANPA integrado por un gran número de nais e pais de eses 700 alumnos e dese

xeito, participar todos xuntos beneficiándonos das vantaxes de formar un ANPA.

DESPEDIDA

Agora que remata o curso podemos dicir que este primeiro ano ten sido unha experiencia moi positiva en todos os aspectos e que o ANPA vai calando pouco o pouco no Centro, nos alumnos a nas familias.

Sabemos que os comezos son difíciles, e neste caso vémonos moi condicionados porque partimos dun orzamento cero xa que as subvencións para este tipo de asociacións son en base aos orzamentos xestionados e xustificados e isto resulta difícil de por en marcha, resultando moi importante, sobre todo nestes primeiros anos, as cotas dos socios, xa que nun principio son a única fonte posible de financiación.

É de destacar que en todo momento temos contado cunha gran acollida por parte do Centro, tanto do equipo directivo como do persoal docente, todos eles implicados dende un principio no proceso de creación do ANPA e en todo momento manifestando o seu apoio para poder desenvolver nosa actividade.

Dende a Xunta Directiva desexámosvos un bo verán e animámosvos a participar e formar parte do ANPA en calquera momento. Ata o próximo curso.

A BIG BAND

Pepe Evangelista Ventura, profesor de guitarra

O pasado 30 de Abril celebrouse o Día Internacional do Jazz proclamado como tal pola Conferencia Xeral da Unesco no 2011. Esa data foi a escollida para a presentación da Big Band no auditorio acompañando a Roberto Somoza. Este proxecto da continuidade á Big Band que se mantivo

ininterrumpidamente no noso centro dende 1992 ata o 2005.

O espazo de convivencia musical, de diferentes estilos, servirá para enriquecer a formación dos alumnos aportando e dando resposta a diferentes inquedanzas. Tamén servirá de ponte para a participación de antigos alumnos do noso centro nos diferentes proxectos que se leven a cabo.

O 30 de abril celebrarase con diferentes eventos cada ano sendo a Big Band o principal motor de cada

celebración a través do manifesto da Organización das Nacións Unidas.

Por que un Día Internacional do Jazz?

- O jazz rompe barreiras e crea oportunidades para a comprensión mutua e a tolerancia.
- O jazz é unha forma de liberdade de expresión.
- O jazz simboliza a unidade e a paz.
- O jazz reduce as tensións entre os individuos, os grupos e as comunidades.
- O jazz fomenta a igualdade de xénero.
- O jazz reforza o papel que xoga a mocidade no cambio social.
- O jazz promove a innovación artística, a improvisación e a integración de músicas tradicionais nas formas musicais modernas.
- O jazz estimula o diálogo intercultural e facilita a integración de mozos marxinados.

“O Jazz non é unha música exclusiva, é inclusiva”

Herbie Hancock

ROBERTO SOMOZA (Rianxo - A Coruña)

Saxofonista, compositor e arranxista, é profesor de saxofón (especialidade de jazz) no Conservatorio Superior de Música da Coruña, líder de

Municipal de Santiago, Banda Municipal de A Coruña, Banda Escola de Rianxo, Pepe Evangelista Quinteto, Old Dixie Band, Los Limones, Os Diplomáticos, Carmen Rey, Cesar Morán, Sabela Cereijo, Alfonso Morán, Imaxina Jazz Orquestra

varias formacións e saxofonista dos grupos Clunia e Atlantic Bridge. Fundador xunto a Pedro Lamas da Orquestra de Jazz de Galicia.

Participou en gravacións ou colaborando con: Antonio Cal, Baldo Martínez, Uxía, Orquesta Sinfónica de Galicia, Maite Dono, Pablo Abreira, Susana Seivane, Nani García grupo, Lucio Godoy, Joao Afonso, Marcos Teira, Trío Jazzers, Fanjazz, Bennie Green, 7º Día, Quinito L.Mourelle, Carlos López Quintet, Bob Mover, Jacobo de Miguel Cuarteto, Fernando Llorca Atlantic Band, Banda

(arranxista e codirector), Big Band do Conservatorio Superior da Coruña (arranxista e director 2007-09), André Sarbib, Matthew Lee Simon, Steve Brown, Walter White, ,Clunia Jazz, Kenny Wheeler, Orquesta Volland e un longo elenco de artistas. Actuou en distintos escenarios de toda Europa como o Festival de músicas do mundo (Tondela), Cambridge Festival, Festival de Jazz de Vigo, Filets Bleus, Festival de Jazz de San Sebastian, Tonder festival (Noruega), Ibero jazz, Strasburgo Music Festival, Festival internacional das Illas Azores, Glasgow festival, Festival de Jazz de Lugo,

Novas Músicas de Monforte, Festival de Jazz de Matosinhos, Festival de Jazz das Mariñas, etc.

Discografía como líder:

- Regra de Tres - 2004
- Tempos de Cambio - 2006
- Trío Eléctrico - 2008
- The Vanguard - 2009
- Yellow - 2010
- Standards&Ballads - 2011
- Orquestra Volland 2012
- Continuum - 2013

SAXOS

Miguel González
Miguel Seoane
Ana Suárez Franco
Roberto Suárez Touzón
Xerome Baluja
Rosalía Buxán Raposo

TROMPETAS

Alejandro Ruibal
Martín Prieto López
Laszlo Csaky Ibáñez
Adrián Prieto

TROMBÓNS

Lucas Blanco
Iván Cuba
Javier Pedreira Aldao
Paola Bermúdez

BOMBARDINO

David Couceiro Rebollo

GUIARRA

Alejandro Castro Ucha

VIBRÁFONO

Antón Iglesias Quintela

PIANO

Diego Mata Pose

CONTRABAIXO

Candela Tellado López

BATERÍA

Óscar Camaño Montero

SOLISTA

Roberto Somoza

DIRECTOR

Pepe Evangelista

A DÉCADA DOS METAIS

Javier López Sánchez, profesor de trompeta e director da Banda Infantil

O pasado mes de marzo tivo lugar no noso conservatorio unha nova edición do Curso de Vento Metal que anualmente se vén celebrando, pero non foi un curso máis, xa que nesta ocasión se alcanzou o seu décimo aniversario.

Todo empezou, hai 10 anos, co desexo de agrupar nun so todos os cursos de metal que se celebraban no noso centro, para, ademais de buscar unha formación musical máis completa do alumnado, establecer unha relación, unha convivencia entre todos os alumnos de vento metal. Co paso dos anos, cremos dende o departamento de vento metal que este foi o maior e mellor logro que conseguimos, alégranos comprobar a relación e o compañeirismo que, grazas a este

curso, se creou entre o nosos alumnado.

10 anos organizando un curso destas características non é nada doado, de feito non existe outro na nosa comunidade e son moi poucos os que podemos encontrar a nivel estatal.

Este logro, sen dúbida, foi capaz grazas ao esforzo e compromiso dos alumnos e, por suposto, as súas familias, que durante todos estes anos se comprometeron con él e nos animaron, ano tras ano a seguir esforzándonos en organizalo e mantelo.

Durante todo este tempo contamos con patrocinadores e colaboradores que fixeron posible que este "Curso de Vento Metal" seguisse celebrándose, o noso agradecemento, a todos eles, especialmente nestes últimos anos, que ao igual que acontece na nosa sociedade, as axudas foron desaparecendo e a súa organización virouse especialmente complicada, profesores, familias, alumnos, patrocinadores fixeron un esforzo extra para mantelo, así que o noso recoñecemento a todos eles; tamén á recién formada ANPA do conservatorio e por suposto á colaboración do equipo directivo.

Por último, e non menos importante, agradecer a todos os profesores, os que formaron parte estes anos deste departamento de vento metal, e polo tanto encargados en organizalo, como os que impartiron as clases, profesores dun alto nivel profesional e humano, que exercendo o seu labor nas mellores orquestras, bandas municipais e conservatorios sempre estiveron dispostos e encantados de vir ao noso Curso; grazas por converternos en

mellores músicos e grazas por ensinarnos que se pode ser grande na música sen perder a humildade e a proximidade co alumno.

Esperamos que este décimo aniversario sexa o primeiro de moitos. Estamos convencidos de que moi pronto o alumnado que estes anos asistiu como tal a el, converterase no profesorado que o impartirá no futuro.

O TAMAÑO SÍ IMPORTA

Beatriz Pérez Peiró, profesora de violín

“Un violín 1/8? Ese é para nenos de 5 ou 6 anos...”

“Ah, ese tamaño non o temos, pero leve este outro... total, logo o neno vai medrar y así xa non ten que volver a cambiar...”

“Este violín tan pequeno soa moi pouco...é mellor este outro máis grande que soa máis...”

Estas frases, sacadas da vida real e escoitadas por alumnos e pais que non saben como elixir o instrumento e confían no asesoramento de persoas “expertas”, indican que entre os vendedores e outros profesionais relacionados co mundo violinístico está bastante extendida a crenza de que o tamaño do instrumento non está directamente relacionado co tamaño do neno que o vai tocar, e que é suficiente con que os dedos alcancen a pisar as cordas.

O meu obxectivo ao escribir este artigo é explicar unha maneira moi sinxela de averiguar cal é o tamaño de violín máis axeitado para cada persoa. Pero antes quixera expoñer brevemente por que o tamaño si importa, e moito.

Se o instrumento é máis pequeno do que lle corresponde ao tamaño do alumno, tocará con certa incomodidade,

será máis difícil de afinar e o arco quedará curto, pero non terá maiores consecuencias para a saúde. Isto non adoita acontecer, o máis habitual e o que si resulta perxudicial é que se toque un violín dun tamaño máis grande do que lle corresponde.

Que ocorre cando o violín é demasiado grande?

Os músculos están excesivamente tensos, esta tensión vaise acumulando no pescozo, o lombo, os brazos, as mans e os dedos, e pode provocar lesións, ademais da incomodidade e esgotamento muscular que produce practicar cun instrumento demasiado grande.

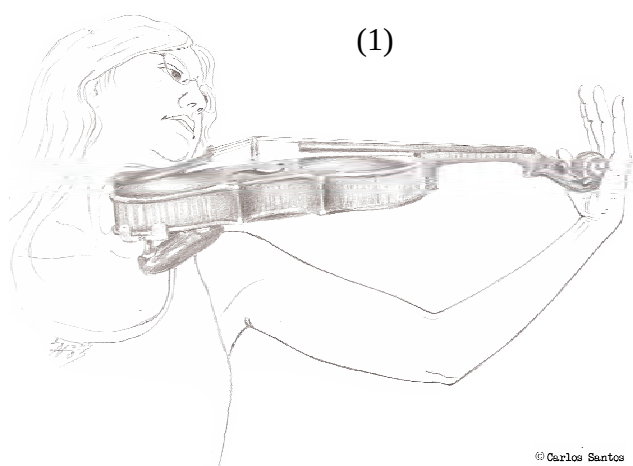
Se o neno está incómodo co violín, seralle máis difícil, ás veces imposible, adquirir destrezas técnicas básicas como son a afinación e pasar o arco recto, a man esquerda no terá forma nin poderá tela, polo que os dedos non poderán moverse con flexibilidade e soltura.

Se o instrumento pesa demasiado, irá buscando a postura máis cómoda co brazo, achegándoo máis ao corpo, coa conseguinte desviación no pescozo e o lombo, o que é importante evitar sobre todo nas idades en que está medrando a columna vertebral.

Cómpre ensinar aos nenos que ter unha boa postura non só é imprescindible para tocar ben un instrumento e facer música, senon que é, primeiro e máis

importante, unha cuestión básica para a SAÚDE. E para que poidan adquirir unha postura saudable co violín é fundamental que o instrumento sexa do tamaño apropiado.

(1)

© Carlos Santos

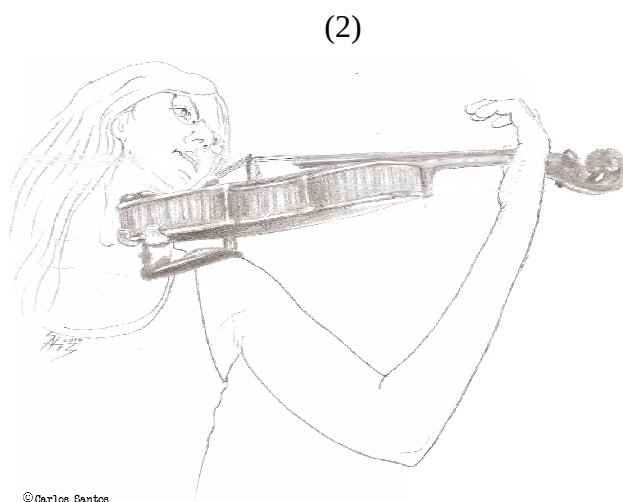
Como saber cal é o violín máis axeitado?

Non ten que ver nin coa idade, nin coa estatura, nin co curso que estuda, nin coas obras que vai tocar.

Ten que ser proporcional á lonxitude do brazo. Para observar isto poñemos o violín na posición de tocar e suxeitamos a voluta coa palma da man esquerda. O brazo ten que chegar sen ter que estirarse demasiado, levemente dobrado incluso (1). Ao poñer a man na primeira posición, o brazo esquerdo ten que formar un ángulo de 90 graos (2). Se o ángulo é maior, o violín quedaralle grande, se o ángulo é menor, será pequeno.

O violín non é un instrumento incómodo, non ten por que selo, e se o

é... hai que buscar o por que e solucionalo. Revisen o tamaño do seu instrumento, quizais non sexa o apropiado, sempre será mellor tocar cun máis pequeno, aínda que soe menos, que soportar tensións innecesarias e dificultades engadidas.

(2)

© Carlos Santos

OS CANTOS DE BERCE TRADICIONAIS (II)

CORPUS MUSICAL

Manuel Rico Vereá

O cancionero de tradición oral infantil

O cancionero de tradición oral infantil ofrécenos un corpus lírico musical que cómpre recuperar no ámbito familiar e escolar.

Se houbo un tempo no que este corpus non foi valorado na súa medida, na actualidade, ningún pedagogo é descoñecedor da súa importancia para traballar a lingua, a psicomotricidade, o ritmo silábico e a interacción, ao fin, da lingua e da música. Investigadores, pedagogos e etnomusicólogos –Bartok, Dalcroze, Decroly, Kodaly, Montessori e Orff entre os máis recoñecidos- fixeron posible a súa xusta valoración.

Cada rima, recitativo ou canción reproduce unha estrutura rítmica e melódica e unha composición lírica que foi creada cunha finalidade concreta de proporcionar actividades lúdicas para unha educación integral que se desenvolvía no eido familiar e que hoxe se desenvolve no ámbito escolar.

Todo aquel que se aproxima a esta parte do cancionero queda sorprendido polo poder evocador destas pequenas composicións rítmico literarias, polo seu valor pedagóxico e, sobre todo, polo proceso recreador ao que se ve sometido a través do tempo.

Os cantos de berce

Un suxestivo capítulo, dentro do corpus xeral do cancionero de tradición oral infantil, está conformado polos cantos de berce cantados e decantados pola memoria colectiva e que seguen tendo o valor lúdico e pedagóxico para o que foron creados.

Como cantos contextualizados interprétanse nun ambiente determinado no que se bambean ou arrolan as crianzas coa finalidade de que durman pero, ao mesmo tempo, funcionan como transmisores, dunha maneira intuitiva, das claves dun mundo cultural propio. O ser querido aproveita esta acción de adormentar para debullar expresións líricas abertas e transmitir, tamén, outras emocións máis íntimas.

A música e a lingua asóciase así nunha perfecta conxunción para acadar, cos máis fermosos logros estéticos, a función pretendida: a comunicación, a transmisión de afecto e de mensaxes concretas e a acción de adormentar o neno ou a nena.

Abordamos neste pequeno estudo o corpus musical para ofrecer nun próximo artigo un estudo do corpus literario destes suxestivos cantares.

2. Melodías dos cantos de berce

O corpus tradicional de melodías utilizado é moi amplo e, na súa análise musical, podemos considerar tres grupos diferenciados de cantos de berce ou arrolos:

- uso de *estruturas rítmicas, sen melodía*, coas que se recitan diferentes creacións líricas..
- uso de *modelos melódicos sinxelos* que permiten moitas variantes.
- e uso de *melodías vellas, patrimoniais*, clasificadas tamén como melodías sen función determinada. En todos eles se adapta o ritmo da melodía á funcionalidade de adormentar a criatura polo que neles a execución rítmica é prioritaria.

2.1. Unha primeira forma de interpretar estes cantos de berce é a utilización dunha *estrutura rítmica, sen melodía*, coa que se executa unha ou varias cantigas na acción contextualizada de bambear ou arrolar a criatura.

É a máis sinxela e suxestiva forma de expresar diferentes coplas, de forma rítmica reiterada, neste monólogo do ser querido coa criatura que intenta adormentar.

Exemplo:

Ó, neninho, ó¹

♩ = 60

Ó neninho, ó [1.2]

Ó neninho, ó que-o pa - pá foi ó vi - dō e-a ma - mã foi á vi - de - ta, ca n - do

ve - ña - ha dar - che - a te - ta ó ó ó ó ó, neninho ó.

¹ Recolleito en Ribeira de Piquín. SCHUBART D. E SANTAMARINA, A: *Cancioneiro popular galego*. Fundación Barrié. A Coruña. 1985

Cando o ser querido que arrola a criatura ten un dominio do canto tradicional, nesta acción contextualizada, mesmo é capaz de prescindir da melodía para interpretar a composición literaria coa base rítmica que ten asociada a este canto.

Exemplo:

Tirulero, meu neniño²

Tirulero meu neniño [1.3]

Ti - ra - le - ro, meu ne - ni - ño, quen te ha de ti - ra - lear? Tã - a
nai vai no ma - í - ño e teu pai vai-na bus - car. _____

2.2. Unha segunda forma de interpretar os cantos de berce consiste na utilización de modelos melódicos sinxelos, que permiten moitas variantes, e que se adaptan ao ritmo da creación literaria.

D. Schubart e A. Santamarina distinguen o “modelo melódico estíquico” formado por dúas ou tres notas e os modelos melódicos e formais sinxelos de ámbito máis amplo. No seu Cancioneiro popular Galego ofrecen dous exemplos dos primeiros:

- Arrulín, arrulán³, no máximo da súa sinxeleza, está constituído por dúas notas e un só verso musical que se repite para os catro versos literarios.
- Rivi, rivi, rivirola⁴, presenta un modelo melódico formado por un verso musical de tres notas para executar dous versos literarios. Este canto de berce recóllese en Boimorto cun segundo versos aditivo (unha terceira do primeiro) para o terceiro e cuarto verso literario.

A estrutura rítmica do arrollo E, neniña, e, que aí vén o cocón (2.5) incorpora, na mesma zona xeográfica, a segunda forma de interpretar os arrollos co modelo melódico máis habitual no centro de Galicia.

² Recolleito en Sendelle, Boimorto. RICO VEEA, MANUEL: *Cancioneiro popular das terras do Tamarela*. Editorial Galaxia. Vigo. 1986

³ Recolleito en Ribeira de Piquín. Escolma de Cantigas do Cancioneiro Popular Galego. Fundación Pedro Barrié de la Maza, A Coruña 1991.

⁴ Recolleito en Sobrado dos Monxes. Cancioneiro Galego de Tradición oral. Fundación P. Barrié de la Maza. A Coruña, 1982.

E, neniño, e, que aí vén o cocón

E, neniño, e [2.5]

E, ne-ni-ño e, que-aí vén o co-cón pra co-me-los ne-nos que non dor-men
non. E, ne-ni-ño e; e, ne-ni-ño e. e, e.

Outros modelos melódicos aparecen no cancionero tradicional con moitas variantes.

Vente soniño

Vente soniño [2.6]

Ven-te so-ni-ño vén-te m'a-es-te-o-llo; pou-qui-ño-a
Dár-me-te-a-xi-ña, dár-me te ne-no que se non
pou-co vén-te m'a-es-tou-tro.
dor-mes vén o gai-tei-ro.

Como sucedía cos modelos de estruturas rítmicas, sen melodía, da primeira forma de cantar os arrollos, tamén é posible escoitar a realización contextualizada de coplas do corpus literario presentado, utilizando estes modelos melódicos de ámbito de cuarta que outros autores denominan estruturas melódicas de ámbito de tetracordo.

2.3. O derradeiro grupo está formado por melodías vellas, patrimoniais, que funcionan como cantos de berce ao seren contextualizadas adaptando a súa velocidade de execución e interpretadas nun ambiente concreto para realizar a funcionalidade pretendida de adormentar.

D. Schubart e A. Santamarina inclúen este grupo de melodías como melodías sen función determinada en tanto que serven para ser interpretadas como muiñeiras, como cantos de reis, como alalás, etc., dependendo da habilidade do cantor e da contextualización dada no momento de ser executada.

Este é o grupo de melodías máis amplo. Outra volta estamos ante o recurso do cantor tradicional que sabe acudir á hucha de ritmos e melodías segundo o seu contexto, recreándoas e mesmo transformándoas nun acto creativo permanente.

Exemplos: ⁵

Este neno tenche sono

Este neno tenche sono [3.4]

Es - te ne - no ten - che so - no ten - che
o - lli - ño pe - cha - do o - ou - tro
ga - nas de dor - mi - re Ten un
non o po - de - a bri - re.

Tirulero, miña gaita

Tirulero miña gaita [3.15]

Ti - ra - le - ro, mi - ña gai - ta, ti - ra - le - ro meu gai - tei - ro
a - go - ra que te - ño gai - ta fai - ta - me - o tam - ba - ri - lei - ro.

Nos cancioneros que se recolle a música tradicional de Galicia de Sampedro y Folgar, Fernández Espinosa, González Rodríguez, Martínez Torner e Bal y Gay, Rico Verea e Schubart- Santamarina, podemos ver a transcripción doutras melodías patrimoniais que funcionan como cantos de berce.

Isto non quere dicir que sexan as únicas melodías que se poden utilizar. O ser querido que arrola á criatura escolle a letra que previamente ten arquivada na memoria e escolle tamén a estrutura melódica que ten asociada ou acode a arca de melodías “sen función determinada” para realizar a interpretación definitiva do canto de berce.

⁵ Recolleitos en Sendelle, Boimorto. RICO Verea, MANUEL: *Cancioneiro popular das terras do Tamarela*. Editorial Galaxia. Vigo. 1986

BIBLIOGRAFÍA

FERNÁNDEZ ESPINOSA, L.M.: *Canto popular galego*. Editorial Massó. Madrid. 1940

GONZÁLEZ RODRÍGUEZ, D. *Cancioneiro Popular Galego*. La Región Ourense 1963

LÓPEZ TABOADA, C. E RICO VERA, M.: *Cantares*. Editorial Casals. Barcelona. 1983

MARTÍNEZ TORNER E BAL Y GAY: *Cancioneiro Galego*. Fundación Barrié. A Coruña. 1973

RICO VERA, MANUEL: Unha aproximación á literatura de tradición oral. *Caderno para o ensino nº 10*. Xunta de Galicia. 1993

RICO VERA, MANUEL: *Cancioneiro popular das terras do Tamarela*. Editorial Galaxia. Vigo. 1986

RICO VERA, MANUEL: *Arrolín, arrolán*. Editorial Fontel. A Coruña. 1993

SAMPEDRO Y FOLGAR, C.: *Cancioneiro musical de Galicia*. Fundación P. Barrié de la Maza. A Coruña. 1982

SCHUBART D. E SANTAMARINA, A: *Cancioneiro popular galego*. Fundación Barrié. A Coruña. 1985

INTERCAMBIO CO CONSERVATORIO DE GARCHES

Mateo Arnaiz Rodríguez, profesor de guitarra

María Juncal Diago Ortega, profesora de clarinete

No mes de maio 10 alumnos de guitarra e clarinete realizaron unha viaxe a París acompañados por dous profesores. Os alumnos de clarinete, Lilián Harriswangler Harriswangler, Marcos Moradillo Sebastián, Nuno Mesías, Marta Pedreira Aldao, Marina Arias Salvado, Nerea Bouzas Caamaño, así

como os de guitarra Almudena Raya Balado, Marta Toba del Amo, María Garea Barbeito e Alejandro Sanz Fonta foron os seleccionados para participar nesta actividade formativa.

Durante unha semana compartiron experiencias e vivencias nas casas de alumnos de guitarra e clarinete do Conservatorio de Garches (Francia). Esta inmersión tanto lingüística como cultural acompañouse de múltiples actividades como clases dos profesores Javier Santaella Morales en guitarra e Marie Beguín en clarinete. Tamén houbo tempo para moito turismo e sempre acompañados dos profesores Juncal Diago Ortega e Mateo Arnáiz Rodríguez

pudieron visitar os monumentos máis destacados de París.

Como colofón a dita actividade realizouse un concerto final no que participaron todos os alumnos implicados no intercambio de ambos conservatorios, que tivo lugar no Auditorio do Conservatorio Municipal de Garches o día 2 de maio as 19:30 horas, coa asistencia do concelleiro de cultura da cidade.

Esta actividade terá a súa continuación o vindeiro curso escolar cando as familias españolas acollan aos alumnos franceses no mes de outubro de 2014.

A NOSA VIAXE A BELFORT

Mariña Fernández Cao, integrante do cuarteto de clarinetes Ébène

Para comezar esta historia téñome que remontar ao principio de curso 2013/2014 cando Juncal Diago veu á clase de música de cámara de cuarteto de clarinetes, e comentounos que había un Festival Internacional en Francia moi interesante e que estaría moi ben que nos presentáramos. Eu pensei que non nos ían escoller, porque me soaba a algo dun nivel superior ou case profesional, pero aínda así puxémonos as pilas, gravámonos e fixemos algunhas fotos.

Despois duns meses eu estaba pola mañá no corredor do Conservatorio e achegouse Juncal e deume a noticia: escolléranos! Púxenme a saltar de alegría, pero despois duns minutos, pensei que había que solucionar dous

problemas importantes: conseguir que algún clarinetista viñese a Belfort connosco, xa que a nosa compañeira Ana Hay non podía vir polos exames de 2º de bacharelato, e xuntar diñeiro para poder facer fronte aos gastos de desprazamento. Axiña logramos cumprir o primeiro obxectivo. Álvaro Ferrer apúntase ao proxecto. O outro foi máis complicado de resolver: montamos un mercadiño de segunda man no Centro, vendemos rifas para o sorteo dun xamón doado por Gadis, conseguimos patrocinadores: Altia Consultores, Gadisa, Buffet Crampon, Cabreiroá, Musical Coruña e Musical 47 e fixemos un concerto no Museo de Arte Contemporánea e outro no Centro Comercial Marineda e así fomos conseguindo os cartos.

Recoñecemos que foron moitos os esforzos realizados, non só por nós senon tamén polas profesoras, Juncal Diago e Carmen Ruíz que nos acompañaron na viaxe, xunto co apoio da Comunidade Escolar ao completo.

Despois dalgunha reunión cos pais para explicarlles todo -o noso agradecemento, como non, tamén a eles que nos axudaron desde o principio- chegou o día da viaxe, o 22 de maio 2014.

Lembro que nos levantamos moi cedo, xa no aeroporto fixemos unha foto todos xuntos e partimos para Madrid. Cando chegamos corremos moito para non perder o avión a París, e cando chegamos ao avión flipamos un pouco: Era enorme!... Cando aterramos en París, collimos o Orlyval para chegar á consigna da estación de tren e deixar as maletas para poder visitar un pouquiño París. Lembro que estivemos moito tempo nas consignas porque non dabamos cerrado ningunha e nas que o conseguimos eran moi pequenas.

Cando por fin estiveron a bo recaudo, fomos ver un pouco da cidade. Aínda que estábamos esgotados, Juncal e Carmen intentaban tirar de nós para ver o máximo posible. Perdemoños algunha vez, pero ao final vimos bastantes cousas, como a torre Eiffel, os Campos Elíseos, a Ópera... chegou a tarde e a hora de partir a Belfort.

Cando chegamos era de noite e veunos a buscar unha rapaza. Empezaron

os comentarios dos rapaces que se a ver se era a voluntaria que a organización poñía á nosa disposición e que nos acompañaría os tres días. Porén, eles estaban equivocados, e o que nos acompañou foi Romain. Chegamos ao hotel e pouco tardamos en durmirmos.

Ao día seguinte, tivemos o primeiro concerto despois da comida, por certo, canto botamos de menos a comida das nosas casas.... Aquel primeiro concerto definiríao como... ventoso! Explícome: Tocamos no patio interior do Concello de Belfort, facía moitísimo vento, e trouxéronnos uns atrás destartados, que case voaban. A verdade é que tocamos como puidemos e ata nalgunha obra voaron as partituras... Con todo, o público apoiounos e divertíuse moito. Alí coñecemos a un rapaz da nosa idade máis ou menos, ou iso criamos, e ao día seguinte encontrámo-lo, falamos e quedamos para o último día.

Ao día seguinte non tiñamos concerto e aproveitamos para visitar a cidade, que por certo é preciosa, e aínda escoitamos algúns grupos musicais de Europa, América e África. Recordo un grupo italiano que nos encantou. Fomos escoitar tamén uns grupos españois, valencianos e asturianos. Os valencianos marchaban ese día, así que de noite na cea, algúns deles colleron os instrumentos e empezaron a tocar pasodobres para animar a xente, como non, os máis festeiros éramos unha vez máis... os españois!

O último día si que tocabamos, e foi no interior da Cámara de Comercio de Belfort. Nese último concerto non houbo convidados imprevistos, ao público encantoulles e a nós mesmos tamén. Ese último día seguimos escoitando algún outro grupo e pola noite quedamos co rapaz, que nos presentou algúns amigos. Teño que dicir que os horarios de festa de alí non se parecen nada aos de aquí, e á unha ou dúas da mañá xa nos fomos ao hotel, aínda que estivemos falando ata as tantas, mentres Miguel Peña lía un libro

de galego. Moito mérito tiveron os meus compañeiros do cuarteto de clarinetes Ébène, Jorge Fernández, Miguel Peña e Álvaro Ferrer xa que estaban en época de exames e tiveron que levar apuntes para estudar na viaxe.

Ao día seguinte pola maná, moi cedo, voltamos en tren para París, e foi unha viaxe máis tranquila ca anterior. Estabamos totalmente esgotados. Visitamos outro pouco París e achegámonos á casa Vandoren. Finalmente, collemos os outros dous avións para chegar á Coruña. No aeroporto, esperábanos un gran recibimento das nosas familias.

Sinceramente, gustoume moito esta viaxe e isto teño que agradecerllo aos meus compañeiros Jorge Fernández, Álvaro Ferrer e Miguel Peña por facer a viaxe moi divertida e non sentirme un pouco desprazada ao ser a única rapaza do cuarteto. Tamén agradecerlle a Carmen Ruíz por todo o traballo realizado e por acompañarnos, pero sobre todo a Juncal Diago por aguantarnos todo ano na clase -cos meus ataques de risa incluídos-, na viaxe e axudarnos a organizalo todo.

CADERNO PARA SOFÍA

Obras para piano e quinteto de cordas

Fernando Vázquez Arias, profesor de Fundamentos de Composición

No ano 2013, Fernando Vázquez Arias escribe nove pezas galegas para piano solista e quinteto de cordas todas elas inspiradas en lugares significativos da xeografía Galega que levan títulos suxestivos como: O Remuíño, Na Riveira Sacra, Balada do Outono, As Fragas do Eume, Nas Burgas, A brisa do Miño, Fervenza de Ézaro, Na Mariña Lucense, As Ondas do Mar.

Estas pezas foron estreadas o día 23 de maio no Auditorio do Conservatorio Profesional de Música da Coruña, polo pianista ferrolán Ricardo Blanco Rodríguez, acompañado do quinteto de

cordas formado por: Javier Cedrón (Violín), Gertraud Brilmayer (Violín), Despina Ionescu (Viola), Juan A. Almarza (Chelo) e Antonio Romero (Contrabaixo).

Estas pezas foron escritas con dobre sentido, primeiro para resaltar determinados lugares da nosa xeografía e segundo para dotar de repertorio de obras galegas para o estudo do piano da súa propia filla Sofía.

É unha constante nas obras compostas por Fernando Vázquez, que levan títulos relacionados co territorio Galego nun firme propósito de ir pouco a pouco musicando os lugares máis emblemáticos de Galicia. Obras como a Cantata do Deza o a Cantata Melidá verifican este propósito.

CARTA

Familia Salido Herba

Somos unha familia que estuda no Conservatorio e este é o noso cuarto curso nel (como pais de dous alumnos sentímonos, dalgunha maneira, parte de todo isto) Gozamos e sufrimos moito dende o principio: primeiro as probas de acceso, entrarán, non entrarán? Logo, con que mestres se atoparán, serán unha boa guía para eles? Terán a capacidade e a vontade suficiente para superar todos os retos? Coñecerán e relacionaranse con bos compañeiros? E así ata un longo etc.

En cada un dos interrogantes anteriores fomos tendo un pouquiño de todo, pero pesa moito máis o positivo que o negativo.

Este curso, máis que ningún outro, pasamos por unha serie de dificultades de tipo organizativo que nolo complicaron. Trátase do tan traído e levado tema da “conciliación”. Evidentemente falo da “conciliación académica” se así se lle pode chamar. Como compaxinar os estudos do conservatorio cos do instituto? Un dos meus fillos estivo a cursar 2º de bacharelato e foi tal o número de exames que fixeron ao longo do curso que tiveron a sensación de que só se dedicaban a realizar este tipo de probas en lugar de ter clases ordinarias (bueno, pero este é outro cantar...) o caso é que moitos dos

exames eran pola tarde, ás veces ata as cinco, ou ata as seis. E aquí é onde nos atopamos cun dos problemas:

- a xustificación das faltas de asistencia a algunhas materias e/ou o suspenso dalgunha por faltar.

Está claro que as normas hai que telas e respectalas, somos os primeiros que tratamos de facelo e de inculcarllo aos nosos fillos, pero como facer se temos que estar en dous sitios á vez á mesma hora, os dous de igual importancia? Os dous de asistencia obrigatoria.

A resposta doada sería “que elixan” conservatorio ou bacharelato?. Máis por que debería de ser así? Cando iniciaron o seu camiño na música (bendito día!) non sabíamos ata onde chegarían, e aínda non estamos nese punto. Que mellor que poder realizar ámbos os dous estudos?

- Outro dos inconvintes co que nos atopamos e o ter horarios diferentes para cada un deles.

A partir de certa idade os irmáns matriculados no Conservatorio xa non poden elixir xuntos e isto fai que pasen e pasemos, seus pais, moito tempo nos camiños (xa que, ademais, somos de fóra do concello) e no centro agardando uns

polos outros, o que resta tempo para os estudos e demais.

- Unha terceira cuestión que nos gustaría salientar é a confluencia nas datas dos exames, de maneira que coinciden no tempo nos institutos e no conservatorio.

As conclusións desto son obvias, como preparar tanto exame axeitadamente? Especialmente cando se está en bacharelato esto faise moi complicado e crea moita tensión nos estudantes.

Sería magnífico que se poidera “buscar” un xeito de mellora da “conciliación” nos estudos, cremos que todos saíramos beneficiados.

Finalmente quixeramos aproveitar a ocasión para dar as grazas ao Centro e moi especialmente ao titor dos nosos fillos para o que non temos palabras, tanto como persoa como profesional, pola oportunidade que nos brindan de poder vivir tan boas e gratificantes experiencias.

Maio de 2014

Saúdos a todos e todas.

HOMENAXE A ROSALÍA MERA, empresaria 1944-2013

A súa colaboración co Conservatorio da
Coruña

Rosa Mª Rodríguez García, profesora de
piano

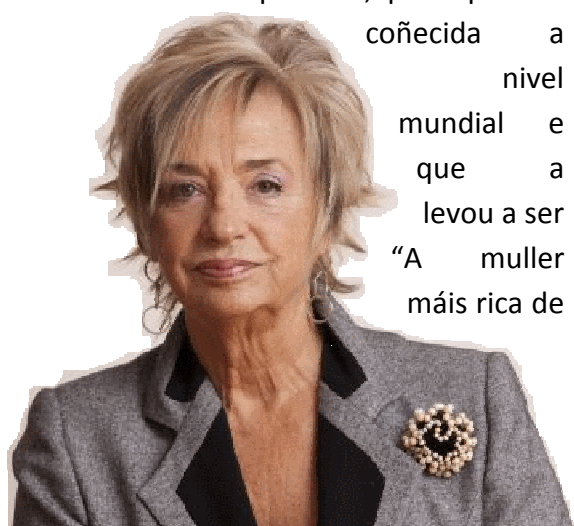

Rosalía Mera Goyenechea nace na Coruña o 28 de xaneiro de 1944 e falece o 15 de agosto de 2013 tamén na Coruña, tras sufrir un derrame cerebral cando estaba de vacacións en Menorca.

Na noite do 14 de agosto durante a celebración da Batalla Naval nos areais da praia de Riazor, a noticia da gravidade da empresaria Rosalía Mera propagábase entre os coruñeses. Os medios de comunicación e as mensaxes telefónicas, alertaban da situación crítica e irreversible en que se atopaba. Tivo o tempo preciso para ser trasladada en avión-ambulancia á súa querida cidade, falecendo ás poucas horas.

Grazas á colaboración da Fundación Paideia co Departamento de Piano do Conservatorio coruñés, tiven a oportunidade de coñecer a Rosalía Mera. A súa personalidade e a súa mirada impresionáronme desde o primeiro momento.

Gustárame falar da súa dimensión humana sen deixar de facer referencia á súa faceta de empresaria, pola que era

coñecida a nivel mundial e que a levou a ser “A muller máis rica de

España” e unha das máis poderosas do mundo.

Rosalía Mera tivo que deixar o colexio aos 11 anos. Empezou a traballar na tenda de confección “La Maja”, primeiro de costureira e despois de dependenta. Coñeceu a Amancio Ortega, empregado do comercio coruñés “Gala” e xuntos decidiron emprender unha nova vida persoal e profesional. Crearon a firma Inditex, propietaria das marcas Zara, Massimo Dutti, Stradivarius, Pull & Bear, Uterqüe, Zara Home, etc.

Nai de dous fillos, a verdadeira Rosalía fíxose a si mesma despois da súa separación matrimonial en 1986. Foi unha muller que aos once anos críase maior e que se sentiu "vella" aos 40, cando tivo que facer fronte á discapacidade do seu fillo e ao seu divorcio. Non obstante, a pesar destas circunstancias confesou ter saído "fortalecida". Dona das súas propias decisións, segura do seu talento, cunha clara visión do que quería e podía conseguir, púxose a estudar de maior, algo que non puidera facer na súa nenez e adolescencia. Adquiriu unha sólida preparación cultural. Tras facer Formación Profesional na rama sanitaria, titulouse en Maxisterio, estudou Psicoloxía e converteuse nunha empresaria intelectual capacitada para abordar e argumentar calquera tema. Posuía unha gran intelixencia, sabía até onde podía chegar, desafiábase continuamente a si mesma... Era unha muller loitadora, emprendedora, que soubo triunfar co seu traballo e perseveranza, sen deixar de estar comprometida cos asuntos sociais. Entre outras distincións, a Xunta de Galicia concedeulle en 2004 a Medalla Castelao, e o Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais a Medalla de Ouro ao Mérito ao Traballo no ano 2007.

A pesar do interese mediático que suscitaba, Rosalía Mera tomou a decisión de vivir sen protagonismo público. Gustáballe percorrer as rúas coruñesas

intentando pasar desapercibida, coa sinxeleza e discreción que a caracterizaban. Era unha millonaria diferente...

Dedicou o seu patrimonio persoal para financiar a investigación de enfermidades consideradas "raras". Grazas a este patrocinio puidéronse realizar investigacións sobre enfermidades como o Alzheimer, ademais de elaborar novos medicamentos para diversos tipos de enfermidades.

Creou e presidiu a Fundación Paideia Galiza, unha organización sen ánimo de lucro dedicada a favorecer a integración social das persoas discapacitadas. Un proxecto por un mundo máis solidario. Actuar en coherencia co seu modo de pensar supuña que ela participase sempre nos encontros cos mozos e as súas familias. Nas localidades nas que interviña a organización, alí estaba ela. Participaba a diario no traballo da súa Fundación, situada na emblemática Praza de María Pita, un edificio de catro plantas refeito por dentro e decorado cun acertado interiorismo no que se conxuga

modernidade e funcionalidade con algún detalle antigo. Gustáballe contemplar o mar desde as galerías que miran cara a La Marina.

A Fundación ten no Polígono de Pocomaco o edificio Mans-Paideia, Centro de Iniciativas Empresariais. Un recinto espazoso, cheo de luz, cun Estudo de Gravación dotado da tecnoloxía máis avanzada. É un estudo único en España polas súas dimensións, xa que pode albergar unha orquestra sinfónica dentro da súa sala.

É no ano 2007 cando coñezo a Rosalía. A Fundación Paideia e a Asociación Española de Novas Orquestras, organizaban as Xornadas “Nuevas Orquestas y Labor Social”. Estas Xornadas tiñan como eixo vertebrador o sistema Venezolano de Orquestras Infantís e Xuvenís, creado en 1975 por José Antonio Abreu (Premio Don Juan de Borbón da Música e Premio Príncipe de Asturias das Artes, entre outros). A presenza de Abreu e de destacados músicos españois, como José Luís Turina, eran motivo máis que suficiente para asistir ás devanditas Xornadas que convocaron a numerosas persoas interesadas en coñecer o admirable traballo de Abreu cos nenos venezolanos, nados nos ámbitos máis marxinais do país. Mostrounos imaxes e explicou cómo grazas á música puideron escapar da violencia, as drogas e a delincuencia.

O inmenso poder que ten a música como forma de integración social, de enerxía e ilusión para a mocidade era tamén un dos obxectivos do Departamento de Piano do Conservatorio coruñés. Contar coa experiencia da pedagoga, conferenciante e escritora arxentina Violeta Hemsy de Gainza, requirida por conservatorios e universidades de todo o mundo, era unha aspiración dos profesores de piano desde facía varios anos. Queríamos que impartise un curso dedicado aos nosos alumnos máis pequenos, con idades comprendidas entre os 8 e 12 anos. Os métodos de Violeta aplicados en clases colectivas, conseguía resultados sorprendentes. O custo de pasaxes e aloxamento, imposible de asumir polas súas familias e non dispoño doutros medios económicos, impedíanos levalo a cabo.

Nun dos descansos das Xornadas “Nuevas Orquestas y Labor Social” mentres tomabamos café, coincidín á beira de Rosalía Mera. Aínda hoxe non sei como fun capaz, pero presenteime a ela e faleille do noso proxecto. Foi naquel momento cando me impresionou a súa

mirada mentres me observaba con curiosidade. Procurei resumir o tema en poucas palabras que escoitou con atención. Dirixiuse a Guillermo Vergara (Director de Proxectos da Fundación), que estaba preto dela e díxolle que tomase nota dos meus datos para concertar unha cita.

A primeira entrevista tivena con Guillermo Vergara, persoa decisiva na organización e posta en marcha do Curso. Un home intelixente, encantador e doce no trato, firme nas negociacións. Rosalía sabía elixir os seus colaboradores.

Á segunda reunión acudiu Rosalía. Informada de todos os pormenores do noso proxecto, puntualizou sobre diversos puntos e fóronse tomando decisións que continuaron durante varios meses contando co apoio do director do Conservatorio Jesús López Prado e do resto da xunta directiva. Ás reunións posteriores sumáronse os profesores Nuria Díaz e Jorge Briones. Había que concretar datas con Violeta Hemsy, reservar pasaxes, hotel, e un longo etc. de xestións ata que quedou organizado o Curso para os días 13, 14 e 15 de novembro de 2008. Na última etapa, foi moi importante a axuda dos profesores Cristina López, Uxía Vilar, Isidro Rodríguez e Alejandro Sevilla, para o envío de información, organización de horarios dos grupos e vixilancia do alumnado.

Traballar coa Fundación Paideia foi unha experiencia moi valiosa para o Departamento de Piano, da que aprendemos moito. Co nome “Taller de piano colectivo. La sensibilización socio-cultural del niño a través de la música”, reunimos no edificio de Mans a 40 alumnos de Grao Elemental e a 68 profesores de toda Galicia e doutras cidades de España. Na parte dedicada aos profesores ilustrada con material audiovisual e posterior coloquio, Violeta Hemsy contestou amplamente a todas as preguntas, dúbidas e inquietudes formuladas polos asistentes no tocante a súa metodoloxía.

Piano Steinway do Estudio de Mans

Paideia puxo á nosa disposición o Estudio, un piano de cola Steinway, equipo audiovisual e a todo o persoal de Mans para atender calquera eventualidade. Foron especialmente cariñosos cos “nosos” nenos.

Rosalía e Guillermo visitábanos a diario para comprobar o desenvolvemento do Curso-Taller. Pronunciaron unhas palabras na clausura

do mesmo xunto a Violeta Hemsy, Jesús López Prado e Rosa María Rodríguez.

Da personalidade de Rosalía Mera destacaríase a súa intelixencia, a capacidade de traballo, o afán por conseguir un mundo máis solidario e integrador para as persoas discapacitadas, a participación na investigación, a preocupación pola educación, a sanidade e a cultura (bases fundamentais da sociedade), a defensa dos dereitos da muller (dicía: “Educáronnos para reproducir, non para producir”), a humanidade, a discreción...

As veces que a volvíamos a ver despois de finalizar o Curso, sempre tivo palabras de louvanza cara as nosas iniciativas de promover actividades para unha mellor formación do alumnado, animándonos a continuar neste camiño.

Dende o Conservatorio da Coruña, o noso sincero e cariñoso homenaxe, co agradecemento e admiración a esta gran muller que foi **ROSALÍA MERA**.

"O TRASNO", conto musicado

Uxía Vilar Pazos, profesora de piano

O 15 de febreiro deste ano, representouse no auditorio do conservatorio un conto musicado titulado "O Trasno". Na función participou alumnado das especialidades de piano, clarinete e viola, ademais do alumnado da asignatura de Composición, que se encargou de compoñer as pezas que se interpretaron.

Os trasnos son uns pequenos seres mitolóxicos, de aparencia humana, nariz moi grande, enormes e picudas orellas. Adoitan vestir de verde ou de vermello e levan un gorro picudo da mesma cor. Os trasnos son pillabáns e saltaríns, e raras veces se lles ve porque teñen unha grande facilidade para esconderse en calquera momento e lugar. Estes seres tan rebuldeiros soen visitar as casas pola noite, onde levan a cabo falcatruadas como revolver a roupa,

tirar os pratos ou facer desaparecer obxectos. Ésta é a historia do noso trasno:

"Érase unha vez unha alumna de piano do conservatorio da Coruña chamada Icía que había tempo perdera a ilusión por tocar, o profesor rifaba con ela e seus pais non facían máis que enfadarse e castigala. Pasaba horas diante do piano pero non estudaba: non se podía concentrar, fallaba sempre nos mesmos sitios e semellaba moi, moi triste.

Ninguén entendía o que lle pasaba a Icía. Sempre lle encantara a música e o piano! De pequena soñaba con ser unha pianista famosa e tocar nas grandes salas de concertos de todo o mundo. Empezou no conservatorio con moita ilusión e enseguida fixo moitísimos amigos. Era unha nena feliz.

Pero un tempo atrás a súa ledicia mudara nunha tristura e unha preocupación moi raras. Ninguén sabía o que lle acontecía; ninguén entendía nada; ninguén sabía que na súa vida aparecera... UN TRASNO!!

- Eu sempre pensei que os trasnos eran divertidos -pensaba Icía- pero este non fai máis que amolarme.

E era certo: aparecéralle un día, no Nadal, paseando pola aldea dos avós co seu can, Tizón. Era un día fermoso: o sol brillaba, os paxaros piaban e había unha agradable brisa que lle enleaba o cabelo. Todo foi fantástico ata que, perseguindo a

Tizón polo medio das árbores e dos arbustos Icía notou que alguén lle tiraba da coleta. Dou a volta rapidamente pero non veu nada máis que natureza.

- Non pode ser: aquí non hai ninguén -dixo dando voltas coma unha trompo- Quen é? Hai alguén aí? -Berrou asustada.

Ninguén contestou, pero enseguida sentiu que alguén lle pisaba un pé, lle facía cóxegas e lle asubiaba na orela. De súpeto decatouse: era un trasno!!

Xa lera nun libro que, aínda que a maioría dos trasnos metíanse nas casas, había outros que habitaban nos bosques e adicábanse a amolar á xente. Eran moi rápidos: escondíanse pegando grandes chimpos e as veces ata eran capaces de transformarse en diferentes animais ou incluso no vento. Era difícilísimo velos!

A ela fíxolle gracia e él seguíuna durante todo o camiño. Pero non llo dixo aos seus pais:

- Ao mellor non me cren, e ademais: así teño un segredo.

O problema foi que ao trasno caeulle simpática Icía e meteuse correndo detrás dela na casa. Ela ao principio non se decatou, pero os ruídos que empezou a escoitar durante a noite, as cousas que desaparecían na casa, os doces que se remataban e ninguén dicía telos comido... Non había dúbida: o trasno vivía con eles!

Ao comezo, a Icía pareceulle moi divertido, pero cando o trasno colleu por costume esconderse no salón cando estudaba piano, a súa presenza transformouse nun auténtico pesadelo. O trasno só quería xogar con ela, entón, para que lle prestara atención tiraba libros ao chan, saltaba do sofá á mesa, da mesa ás cadeiras, dende as cadeiras daba un enorme chimpo e colgábase da lámpada... Era imposible concentrarse.

- Así é imposible estudar!! - desesperábase Icía.

O problema era que non se atrevía a contarllo a ninguén.

- Como o vou dicir? Quen me vai crer? Pensarán que toleei!

Pero un día, os seus dous mellores amigos do conservatorio, Sabela e Xoán, faláron preocupados da súa amiga Icía.

- Que lle pasará? Está moi estraña: chega a clase e marcha sen dicir nada -

dixo Sabela.

- Comigo hai tamén días que non fala. Ata se senta no outro lado da clase! - contestou Xoán.

- Temos que falar con ela seriamente! -dixo Sabela con firmeza.

- E sen máis volta, decidiron que ese día, despois da clase de linguaxe musical, falarían con ela.

- Icía, temos que falar contigo. Notámoste moi estraña -díxolle Sabela.

- Tés que nos contar que che pasa. Estamos moi preocupados por ti! -Dixo Xoán.

E Icía, cansa de tanto andar a fuxir, decidiu ser sincera con eles, e contarlles a historia do trasno.

- Ímosche axudar, Icía, non podes seguir así! -dixo Xoán.

- Xa o teño -dixo Sabela-

quedaremos o sábado para investigar como poder liberarte dese maldito trasno!

Dito e feito: o sábado víronse na casa de Xoán e puxéronse a buscar información por todas partes: nos libros, nas enciclopedias, en internet...

Aprenderon moitísimas cousas sobre os trasnos, pero axiña deron co punto fraco destes seres:

- Só saben contar ata 100 -dixo Sabela abraiada- e se lle facemos contar algo máis numeroso, cando chegan a ese número teñen que volver comezar, e así un millón de veces ata que se fartan e marchan avergoñados.

- Xa o teño! -dixo Xoán- faremos que conte garabanzos.

Colleron un paquete enteiro da cociña e marcharon os tres a casa de Icía dispostos a botar o trasno.

- Vou levar estes garabanzos da cociña ao salón -berrou Icía para que lle escoitara o trasno.

Pero cando chegou ao salón... Catapún! Tirounos todos polo chan.

- Vaia, vexo que che caíron! -dixo Xoán- A ver se o trasno é capaz de xuntalos todos e contalos!

E puxéronse os tres a xogar na habitación de Icía, mortos de risa, esperando a que o trasno se rendera.

- Non sabe contar máis de 100. Ga ga ga!- Riu Xoán.

- Marcha, trasno! -dixo Sabela. E así pasaron o rato.

O trasno púxose todo contento a contar porque por fin alguén xogaba con el.

Pero a súa sorpresa chegou cando viron na pizarra que tiña Icía na habitación un número escrito: 523.

- Non pode ser! -berrou Xoán- Non sabe contar máis de 100!

Icía púxose moi triste.

- Nunca poderei librarme deste trasno. Nunca poderei volver tocar o piano -dixo chorando.

De súpeto a Sabela ocorréuselle outra idea.

- Xa o teño, dirémoslle que conte todas as notas que teña unha peza de Bach!

Icía levantouse correndo e colleu da estante o 1º volume do “Clave ben temperado” de J. S. Bach. Entre os tres decidiron que tiña que contar todas as notas da fuga Nº 12, que ten 4 voces.

Pasaron unha hora, dúas, tres... Xoán e Sabela tiveron que marchar sen ter novas do trasno.

O luns seguinte atopáronse na

clase de linguaxe musical. Icía estaba feliz: puidera estudar piano todo o domingo sen problemas. O trasno non fóra quen de contar toda a inmensidade de notas que Bach escribira nesa fuga tan complicada. Libráranse del, e todo grazas a Bach."

E aquí remata a historia deste trasno, aínda que non vos confíedes: os trasnos non desaparecen, e en calquera momento poderíase meter en calquera outra casa...

O meu agradecemento máis sincero a Julia Cristina López Rodríguez, Nuria Díaz Mera, Alicia Núñez Vallejo, Juncal Diago Ortega, Mª del Carmen Ruíz Gámez e Silvia Fresco Montero pola súa colaboración nesta montaxe, ademais de a todo o alumnado participante tanto como actores e actrices como na interpretación das pezas e na composición das mesmas. Moitísimas grazas a todas e todos!

C ONTO MUSICADO E DANZADO **"O MONTE"**

M^a del Carmen Ruíz Gámez, profesora de
conxunto e pianista acompañante

Hai moito, moito tempo, no século pasado, había unha margarida que ensinaba música aos nenos e nenas. Ela mesma sentíase bastante nena, mesmo tiña mentalidade infantil. Gostábanlle moito as cousas da Natureza, os bichos. Os bichos bonitos, claro, como as xoaniñas, as vacas, os gatos, os paxaros, as lesmas, bolboretas, burros, caracois, años, morcegos, etc. Outros bichos dábanlle medo, como o xabaril, o lobo, o raposo ou as serpes.

Tamén gozaba moito ca herba, brincando a rolos por ela e ulindo o seu recendo. Gostáballe fabricar barcos con xunqueiras e deitalos no río ou asubiar cunha folla. Sentir o vento na pel, pasmar mirando as nubes e quedar abraiada cos efectos especiais que ten ás veces a

Natureza, coma o arco da vella, os lóstregos ou a lúa e as estrelas. Os sons das árbores, da auga, dos animais e dos labores humanos. Nunha palabra, gozaba co que entón se chamaban “cousas de aldea” e agora se dín “produtos ecolóxicos”.

Un día deu cuns poemas do poeta da Terra Chá, Manuel María, que xusto contaban en versos moi feitos, o que ela sentía. Así que, inspirándose no seu propio fillo Félix -que daquela era un neno- e nos nenos e nenas que con ela aprendían música, ocorréuselle a idea de por música a algúns daqueles poemas contidos no libro *Soños na gaiola*, que o autor escribira nunha regresión á súa infancia.

Un día, vendo eses poemas musicados, a Carmen Ruíz Gámez ocorréuselle facer un espectáculo con eles. Mergullarse nunha historia máxica en que os protagonistas son os seres da Natureza que viven no monte.

O resultado foi maravilloso. Un conto, *O Monte*, cantado e danzado por alumnos e alumnas do Conservatorio Profesional de Música e do Centro Profesional de Danza L'Atelier, ambos os dous centros desta cidade.

Formaron parte do alumnado de Conxunto de Piano: Olalla Maceiras Outeda, Jon Ander Azurmendi Ruiz, Valentina Dorta Bouzas, Miguel Iglesias Lista, Claudia Herrón Mulet e Lucía Paz Moskowich-Spiegel; e o alumnado de danza: Pablo García Lagoa, María Otero Martínez, Sira García Gago, Irene González Calvo, Raquel González Calvo, Leila García López, Lucía Lado Viñas, Lucía Navarro Pardiñas, Inés Fernández Fuertes, Uxía Morán López, Laura Sanz Paz, Alejandra Mellá Martínez, Lucía Aymerich Aldea, Uxía Mosquera Rodríguez, Candela Rodríguez Bellón, Andrea Lamas Sánchez, Marta Otero Martínez, Andrea Lagares Rabuñal e Alejandra Ruiz Pérez.

Púxose en escea o 13 de maio no noso Auditorio. Os decorados, a iluminación nun espazo que non está

preparado para isto supuxo un gran esforzo por parte do equipo que o fixo.

Todo froito do traballo dos profesores do Conservatorio: Carmen Ruíz Gámez -profesora do Conxunto de Piano-, Beatriz Pérez Peiró, Cristina López Rodríguez, Judith Fernández Casero, Uxía Vilar Pazos, Gabriel López Rodríguez e Pepe Evangelista Ventura.

Agradecementos tamén a Xosé María López Carretero, Raúl Galán Cerveró e Javier López Rodríguez polo seu apoio nese día, e ao EDLG e Consello Escolar pola súa aprobación para que se realizara.

E ademais a coidada posta en escea por medio da danza e a dramatización, ca colaboración inestimable do Centro Profesional de Danza L'Atelier, gracias a Tania Suárez Rey e Margarita Rey Rodríguez.

Resaltables as colaboracións de pintura e proxeccións de Carlota Salgado Leal e da fotografía realizada por Lucía Costa Outes.

As compañeiras e compañeiros Fina Casanova Pampín, Ana Martínez Díez, Rosana Fernández Fernández, Cruz Rodríguez Rey, Pablo Sánchez Sánchez, Ado Fontán Díaz e Pablo Fariñas Barreiro participaron na organización temporal da montaxe, durante varias semanas cun

entusiasmo sempre resaltado e moi valorado por Carmen Ruíz Gámez.

Un espectáculo difícil de repetir, un gran éxito artístico de todos e todas e, confío, un recordo inesquencíbel para os/as protagonistas.

Margarita Viso Soto

Compositora das Seis Pezas sobre seis poemas dos “Soños da gaiola” de Manuel de María sobre as que basouse a historia do Conto Musicado e Danzado “O Monte”, idea orixinal de Carmen Ruíz Gámez.

A LA LÁ

O RECUNCHO DA CREATIVIDADE

Ana Souto Arregui

1º curso de arpa do grau elemental

Hand-drawn musical notation for the piece "O Recuncho da Criatividade" by Ana Souto Arregui. The notation is written on two staves. The first staff has a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff has a bass clef and a key signature of one sharp (F#). The music is written in a simple, colorful style with various note heads and stems. Above the first staff, there are three musical notes and a smiley face. Above the second staff, there are four musical notes. Below the second staff, there is a signature "Ana Souto" with a heart symbol. At the bottom of the page, there are three musical notes and a lightning bolt symbol.

Olivia Illán Lorenzo

3º curso de piano do grao elemental

DÍA DAS LETRAS GALEGAS

17 MAIO - 2014

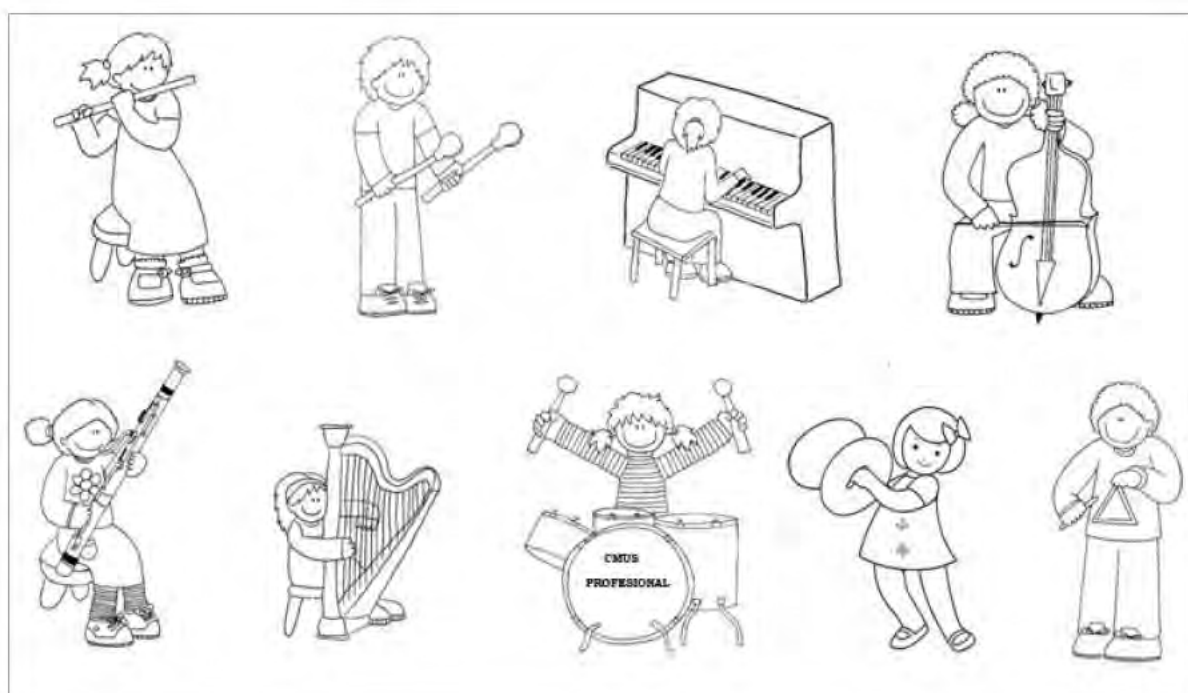
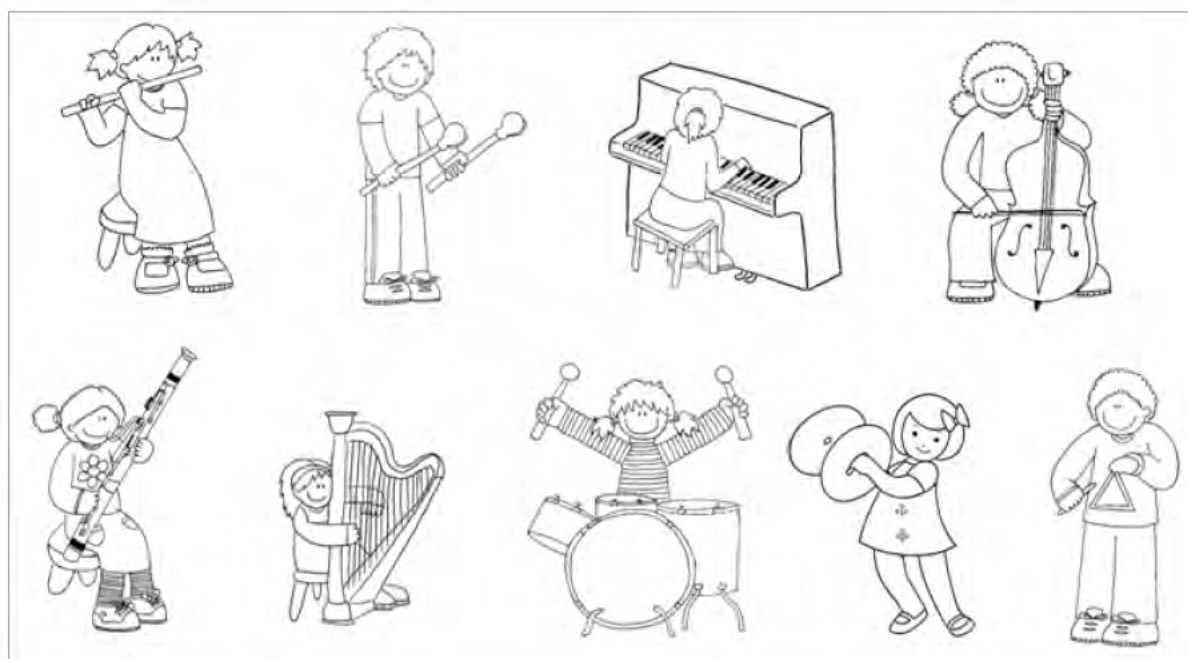
SOPA DE LETRAS

Cantos nomes de instrumentos eres capaz de atopar?

H	Z	X	C	V	B	P	E	R	C	U	S	I	O	N
D	M	N	J	K	L	I	U	R	T	E	P	R	E	D
T	T	R	O	M	P	A	F	G	H	D	C	R	V	E
I	R	Q	R	U	J	N	D	K	L	Ñ	O	T	P	S
E	O	A	F	A	C	O	R	D	E	O	N	I	O	B
N	M	Z	V	J	L	L	K	J	H	G	T	U	B	A
U	P	E	T	F	A	G	O	T	E	F	R	I	U	R
F	E	D	G	M	R	U	U	I	E	H	A	R	P	A
S	T	C	B	I	I	Y	P	M	F	G	B	F	W	Q
E	A	R	Y	K	N	T	V	P	F	R	A	U	T	A
Y	I	V	H	O	E	R	I	K	W	A	I	M	B	V
P	Y	I	N	L	T	E	O	H	P	O	X	C	X	Z
Ñ	U	O	U	P	E	W	L	G	Ñ	I	O	B	O	E
A	E	L	D	F	G	J	I	R	T	J	O	M	L	E
Q	S	A	X	O	F	O	N	Q	W	E	R	T	Y	U

AS OITO DIFERENZAS

EN GALEGO... COMO É ?

① Cal é o nome en galego destes instrumentos?

② Que nome recibe o compás incompleto que comeza no último pulso?

③

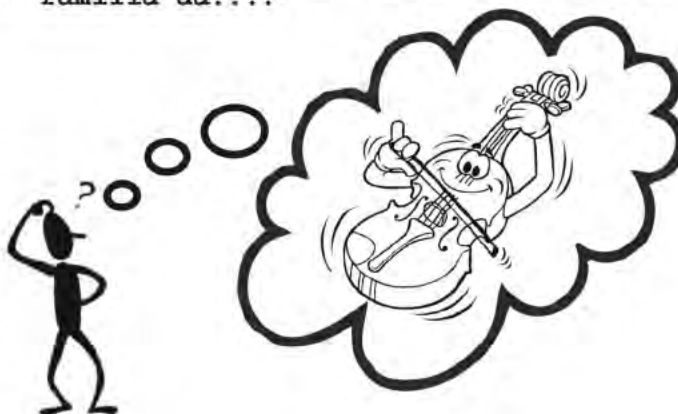
Cales son as tres partes principais da forma sonata?

- ④ Se a trompa é un instrumento melódico,
o piano é un instrumento...

- ⑤ Os instrumentos de arco pertencen á
familia da...?

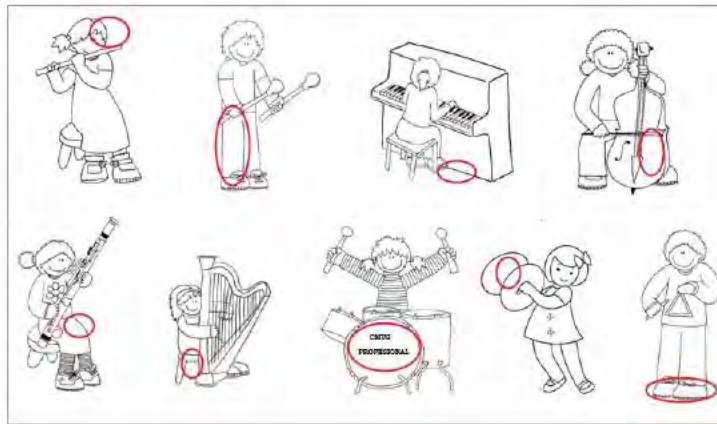

- ⑥ Como se chama o compositor galego
que compuxo o pasodobre “Ponteareas”
e a zarzuela “La leyenda del beso” ?

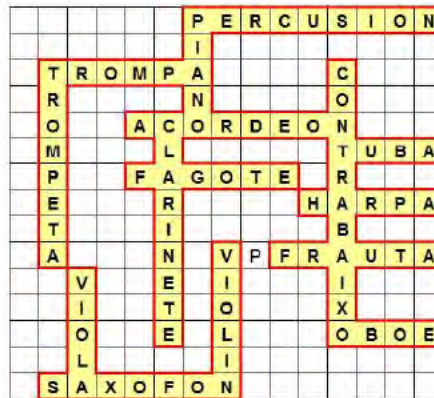

- ① 1. AFPA 2. CHOCALLO 3. ÓBOE
 ② ANACRUSE
 ③ 1. EXPOSICIÓN 2. DESARROLLO 3. REEXPOSICIÓN
 ④ HARMÓNICO
 ⑤ CORDA FREGADA O FRETADA
 ⑥ FEMERANDOS O TULLOS O CILINDROS

EN GALEGO, COMO É?

AS OITO DIFERENZAS

ENCUCILLADO

SOLUCIÓNS

A LA LA

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA

Conservatorio Profesional de Música

Praza do Conservatorio, s/n 15011 A CORUÑA

Telf. 981 276 800 - Fax 981 276 767

cmu.s.profesional.coruna@edu.xunta.es

centros.edu.xunta.es/cmusprofesionalcorunha